

SPIS TREŚCI

Przedmowa	11
 DZIAŁ I — PRZEDMIOT I ZADANIA PSYCHOLOGII	
1. Przedmiot i rozwój psychologii	14
2. Działy psychologii	17
3. Zadania psychologii zdrowia	19
Blok samokształceniowy	21
Piśmiennictwo	22
 DZIAŁ II — OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROCESÓW PSYCHICZNYCH CZŁOWIEKA	
1. Psychologia jako nauka o czynnościach człowieka	24
Czynności jako zachowania celowe	24
Fizjologiczne mechanizmy regulacji zachowania	26
Odbiór informacji — narządy zmysłów	27
Przekazywanie informacji	28
Przetwarzanie informacji	29
Rola świadomości w regulacji zachowania	30
Świadomość	30
Zaburzenia świadomości	32
Zaburzenia zachowania	35
Blok samokształceniowy	39
2. Procesy poznawcze	41
Spostrzeganie, uwaga i wyobraźnia	41
Pojęcie wrażenia i spostrzeżenia	41
Wrażliwość i czułość receptorów	42

Proces spostrzegania	4
Zaburzenia spostrzegania	4
Uwaga	4
Zaburzenia uwagi	4
Wyobrażenia	50
Pamięć i uczenie się	51
Pamięć	51
Zaburzenia pamięci	58
Uczenie się	60
Samokształcenie	61
Istota samokształcenia	61
Cechy psychiczne osoby podejmującej samokształcenie	62
Racjonalność i higiena samokształcenia	68
Myślenie i mowa	71
Proces myślenia	71
Rozwiązywanie problemów	78
Zaburzenia myślenia	84
Mowa	87
Zaburzenia mowy	88
Blok samokształceniowy	89
3. Procesy emocjonalne i motywacyjne	93
Emocje i uczucia	93
Procesy emocjonalne	93
Procesy motywacyjne	101
Regulacyjna rola procesów emocjonalno-motywacyjnych	104
Zaburzenia procesów emocjonalnych	108
Blok samokształceniowy	110
4. Osobowość	112
Pojęcie i koncepcje osobowości	112
Osobowość jako centralny system integracji i regulacji czynności	117
Poziom mechanizmów popędowo-emocjonalnych (MPE)	118
Poziom poznawczy	120
Składniki osobowości	123
Temperament	123
Zdolności i uzdolnienia	126
Potrzeby	130
Postawy	139
Obraz samego siebie	142
Zaburzenia osobowości	146
Osobowość neurotyczna	146
Zaburzenia osobowości o typie psychopatii	148
Blok samokształceniowy	151
Piśmiennictwo	153

DZIAŁ III — PSYCHOLOGICZNE ASPEKTY STANU ZDROWIA CZŁOWIEKA	155
1. Stan psychiczny a zdrowie	156
Człowiek jako jedność biopsychospołeczna	156
Zachowania wobec zdrowia	159
Psychologiczne mechanizmy zaburzeń zdrowia	161
Blok samokształceniowy	168
2. Choroba a stan psychiczny	169
Człowiek w sytuacji trudnej	169
Człowiek w sytuacji	169
Stres, frustracja i sytuacja trudna	170
Rodzaje sytuacji trudnych	173
Radzenie sobie z sytuacją trudną	178
Odporność psychiczna	186
Bezpośredni wpływ choroby na stan psychiczny pacjenta	188
Pośredni wpływ choroby na stan psychiczny pacjenta	190
Ocena sytuacji choroby	191
Reakcje emocjonalne spowodowane chorobą	195
Sposoby radzenia sobie z sytuacją choroby	200
Wpływ niepełnosprawności na stan psychiczny	203
Rodzina w sytuacji choroby	206
Sytuacja śmierci i umierania	208
3. Stan psychiczny pacjenta a miejsce świadczenia usług pielęgniarskich	212
Pacjent w podstawowej opiece zdrowotnej	212
Pacjent w szpitalu	214
4. Zbieranie danych o stanie psychicznym pacjenta	217
Obserwacja	217
Wywiad	219
Inne metody badania stanu psychicznego	221
Blok samokształceniowy	223
Piśmiennictwo	225

DZIAŁ IV — PSYCHOLOGICZNE UWARUNKOWA- NIA KONTAKTU Z DRUGIM CZŁOWIEKEM 227

1. Sytuacja kontaktu pielęgniarka–odbiorca usług pielęgniarskich	228
Zmienne psychologiczne sytuacji kontaktu pielęgniarka–odbiorca usług pielęgniarskich	228
Mechanizmy psychologiczne wzajemnego spostrzegania	231

2. Komunikowanie się z drugim człowiekiem	235
Struktura procesu komunikowania się	235
Umiejętności skutecznego porozumiewania się	238
Style komunikowania się	242
Komunikowanie się parawerbalne i niewerbalne	243
Komunikowanie uczuć	247
Specyficzne sposoby komunikowania się pacjenta i pielęgniarki	249
Problemy i błędy w komunikowaniu się	252
Blok samokształceniowy	254
3. Udzielanie drugiemu człowiekowi pomocy psychologicznej	257
Pomoc psychologiczna a psychoterapia	257
Modele pomagania i metody psychoterapii	258
Cele, warunki i zasady pomagania	260
Sposoby komunikowania się służące pomaganiu	265
Postępowanie w sytuacjach kryzysowych	268
Wybrane metody oddziaływań terapeutycznych	270
4. Kształtowanie postaw wobec zdrowia i choroby	276
Struktura procesu kształtowania i zmiany postaw	276
Cechy nadawcy i odbiorcy przekazu	277
Cechy przekazu	278
Motywowanie do zachowań prozdrowotnych	279
5. Oddziaływanie na grupę i współdziałanie w grupie	281
Funkcjonowanie małej grupy społecznej	281
Charakterystyka małej grupy	281
Rodzina jako mała grupa społeczna	283
Współdziałanie w grupie	285
Rozwiązywanie konfliktów i negocjowanie	287
Blok samokształceniowy	289
Piśmiennictwo	290

DZIAŁ V — ROZWÓJ I WYCHOWANIE CZŁOWIEKA A STAN JEGO ZDROWIA 293

1. Zagadnienia ogólne	294
Zmiany i okresy rozwojowe	294
Choroba jako zdarzenie w rozwoju	297
2. Czynniki rozwoju	298
3. Charakterystyka rozwoju człowieka w poszczególnych okresach życia	300
Okres prenatalny i narodziny	300
Niemowlęctwo	302

Okres poniewowłęcy	305
Okres przedszkolny	307
Młodszy wiek szkolny	312
Wiek dorastania	314
Wiek dojrzwały i starszy	316
Blok samokształceniowy	319
4. Dziecko w sytuacji choroby	321
Obraz własnej choroby w oczach dziecka	321
Świadomość choroby	322
Wiedza o chorobie	322
Ocena strat i korzyści spowodowanych chorobą	323
Ocena roli rodziców i roli własnej	325
Potrzeby i stan psychiczny chorego dziecka	325
Obciążenie psychiczne chorobą	325
Lęk	326
Potrzeby psychospołeczne chorego dziecka	332
Problemy w zachowaniu się chorych dzieci	337
Reakcje rodziców na chorobę dziecka	340
Oddziaływanie na stan psychiczny i komunikowanie się z chorym dzieckiem	344
Uczenie się i zabawa chorego dziecka	352
Uczenie się	352
Zabawa	354
Stan psychiczny i zachowanie się dziecka niepełnosprawnego	357
Blok samokształceniowy	359
Piśmiennictwo	361

Dział VI — WYBRANE PROBLEMY PSYCHOLOGI- CZNE W PRACY PIEŁĘGNIARKI

1. Trudne sytuacje w pracy pielęgniarki	364
2. Asertywność	367
3. Zespół wypalenia zawodowego	370
Przyczyny wypalenia zawodowego	370
Techniki emocjonalnego dystansowania się	372
Rozwój zespołu wypalenia zawodowego	374
Sposoby przeciwdziałania zespołowi wypalenia zawodowego	375
Blok samokształceniowy	376
Piśmiennictwo	378